

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
MACIEJ SZPUNAR
föredraget den 4 september 2025(1)

Mål C-199/24

ND
mot
Legal Newsdesk Sweden AB, tidigare Garrapatica AB

(begäran om förhandsavgörande från Attunda tingsrätt (Sverige))

” Begäran om förhandsavgörande – Tillnärmning av lagstiftning – Skydd av personuppgifter – Behandling av uppgifter om fällande domar i brottmål – Offentliggörande av uppgifter om fällande domar i brottmål mot ersättning – Avvägning mellan rätten till skydd av personuppgifter och yttrande- och informationsfriheten ”

1. Förevarande begäran om förhandsavgörande från Attunda tingsrätt (Sverige) ger domstolen möjlighet att klargöra räckvidden av artikel 85 i förordning (EU) 2016/679(2), i en situation där en databasoperatör vägrar att bifalla en persons begäran att databasoperatören ska radera personuppgifter angående en fällande dom mot vederbörande i ett brottmål.

I. Tillämpliga bestämmelser

A. Unionsrätt

2. Artikel 85 i dataskyddsförordningen avser ”Behandling och yttrande- och informationsfriheten”. Den har följande lydelse:

”1. Medlemsstaterna ska i lag förena rätten till integritet i enlighet med denna förordning med yttrande- och informationsfriheten, inbegripet behandling som sker för journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande.

2. Medlemsstaterna ska, för behandling som sker för journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande, fastställa undantag eller avvikelser från kapitel II (principer), kapitel III (den registrerades rättigheter), kapitel IV (personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde), kapitel V (överföring av personuppgifter till tredjeländer eller internationella organisationer), kapitel VI (oberoende tillsynsmyndigheter), kapitel VII (samarbete och enhetlighet) och kapitel IX (särskilda situationer vid behandling av personuppgifter) om dessa är nödvändiga för att förena rätten till integritet med yttrande- och informationsfriheten.

3. Varje medlemsstat ska till kommissionen anmäla de bestämmelser i sin lagstiftning som den antagit i enlighet med punkt 2, samt utan dröjsmål anmäla eventuell senare ändringslagstiftning eller

ändringar som berör dem.”

B. Svensk rätt

3. Yttrandefrihetsgrundlagen (1991:1469) är en av de så kallade mediegrundlagarna i Sverige och innehåller bestämmelser om grundlagsskydd för bland annat radio- och tv-sändningar samt vissa webbplatser. Syftet är att säkerställa yttrandefriheten i dessa sammanhang. Enligt 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen ska grundlagens bestämmelser om sändningar av program tillämpas på en viss typ av databaser, om det finns utgivningsbevis för verksamheten. I det aktuella fallet har utgivningsbevis utfärdats för Lexbase, vilket medför att databasen omfattas av grundlagsskydd.

4. Dataskyddsförordningen ska enligt 1 kap. 7 § första stycket lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) inte tillämpas i den utsträckning det skulle strida mot tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen. Enligt andra stycket i denna paragraf ska vissa artiklar i dataskyddsförordningen inte tillämpas vid personuppgiftsbehandling som sker för bland annat journalistiska ändamål.

5. Av 1 kap. 14 § yttrandefrihetsgrundlagen följer att inget allmänt organ utan stöd i grundlagen får ingripa mot någon för att han eller hon i ett program har missbrukat eller medverkat till missbruk av yttrandefriheten eller av sådan anledning ingripa mot programmet. Vidare framgår av 1 kap. 11 § att det inte är tillåtet för ett allmänt organ att på grund av innehållet förbjuda eller hindra framställning, offentliggörande eller spridning bland allmänheten av ett program, om inte åtgärden har stöd i grundlagen.

6. Skadestånd med anledning av missbruk av yttrandefriheten genom innehållet i ett program får – enligt 9 kap. 1 § yttrandefrihetsgrundlagen – endast grundas på att det program som kravet avser innefattar yttrandefrihetsbrott. Att utpeka någon annan som brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller annars lämna uppgift som är ägnad att utsätta någon annan för andras missaktning utgör brottet förtal och innefattar yttrandefrihetsbrott enligt 5 kap. 1 § yttrandefrihetsgrundlagen och 7 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen (1949:105). Det är däremot inte straffbart om det med hänsyn till omständigheterna var försvarligt att lämna uppgift i saken och den som har lämnat uppgiften visar att uppgiften var sann eller att han eller hon hade skälig grund för den.

II. Bakgrund, förfarande och de hänskjutna frågorna

7. Legal Newsdesk Sweden AB (nedan kallat Legal Newsdesk), svarande i målet vid den nationella domstolen, driver databasen Lexbase och publicerar däri personuppgifter avseende personer som har varit inblandade i brottmål. Legal Newsdesk gör det möjligt att söka efter personer och bolag som har varit föremål för åtal eller förekommer i tvistemål vid svensk domstol. Myndigheten för press, radio och tv (numera Mediemyndigheten) har utfärdat ett så kallat utgivningsbevis för Lexbase.

8. Den 17 januari 2011 dömdes ND, som är kärande i det nationella målet, för brott, och det aktuella brottmålsavgörandet fanns tillgängligt på Lexbase fram till februari 2024. Brottmålsavgörandet har gallrats från det offentliga belastningsregistret. Trots att käranden i det nationella målet begärde att Legal Newsdesk skulle radera hans personuppgifter, raderades dessa inte omedelbart, utan först efter en rutinkontroll.

9. ND väckte talan vid Attunda tingsrätt och yrkade att Legal Newsdesk skulle förpliktas att betala skadestånd med 300 000 kronor (cirka 26 000 euro) jämte ränta. Legal Newsdesk bestred käromålet och gjorde därvid gällande att det innehåll som publicerats på Lexbase omfattades av ett utgivningsbevis. Enligt nationell rätt är dataskyddsförordningen i en sådan situation emellertid inte tillämplig som sådan, eftersom rätten till skydd av personuppgifter garanteras genom mediegrundlagarna, enligt vilka det enda rättsmedlet mot en sådan kränkning är att inleda ett straffrättsligt förfarande om förtal och att begära skadestånd med anledning därav.

10. Den hänskjutande domstolen har i detta avseende påpekat att artikel 85.2 i dataskyddsförordningen uttryckligen tillåter medlemsstaterna att fastställa undantag och avvikelser för behandling av personuppgifter som sker för ”journalistiska ändamål” och, mer allmänt, för att

säkerställa yttrande- och informationsfriheten. När det gäller behandling av personuppgifter för ”journalistiska ändamål” definieras emellertid inte i dataskyddsförordningen vad som avses med dessa ändamål. Även om sådana syften skulle omfatta all spridning till allmänheten av information, åsikter eller idéer, klargör rättspraxis inte vilken inverkan artikel 85 i dataskyddsförordningen har på de rättsmedel som ska göras tillgängliga för de registrerade i enlighet med artiklarna 79 och 82 i dataskyddsförordningen.

11. Det är mot denna bakgrund som Attunda tingsrätt genom beslut av den 1 mars 2024, vilket inkom till EU-domstolen den 13 mars 2024, beslutade att vilandeförklara målet och att hänskjuta följande frågor till EU-domstolen för förhandsavgörande:

”1. Möjliggör artikel 85.1 i dataskyddsförordningen att medlemsstaterna vidtar lagstiftningsåtgärder utöver vad som ankommer på medlemsstaterna enligt artikel 85.2 i förordningen och med avseende på behandling av personuppgifter för andra ändamål än journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande?

2. För det fallet att den föregående frågan besvaras jakande: Medger artikel 85.1 i dataskyddsförordningen en förening av rätten till integritet i enlighet med förordningen med yttrande- och informationsfriheten som innebär att den vars personuppgifter behandlas, genom att fällande domar i brottmål avseende den personen tillhandahålls allmänheten mot ersättning på internet, som rättsmedel endast kan inleda ett straffrättsligt förfarande om förtal eller begära skadestånd med anledning av förtal?

3. För det fallet att den första frågan besvaras nekande eller den andra frågan besvaras nekande: Kan en verksamhet som består i att, utan någon bearbetning eller redigering, tillhandahålla allmänheten offentliga handlingar i form av fällande domar i brottmål mot ersättning på internet anses utgöra behandling av personuppgifter som sker för de ändamål som anges i artikel 85.2 i dataskyddsförordningen?”

12. Skriftliga yttranden har inkommit från parterna i det nationella målet, den bulgariska, den finska och den svenska regeringen samt Europeiska kommissionen. Parterna i målet vid den nationella domstolen, Konungariket Sverige och kommissionen deltog i förhandlingen den 14 maj 2025.

III. Rättslig bedömning

A. Frågorna 1 och 2 – om räckvidden av artikel 85.1 och 85.2 i dataskyddsförordningen

13. Den hänskjutande domstolen har ställt de två första frågorna, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 85.1 i dataskyddsförordningen ska tolkas så, att den tillåter en nationell lagstiftning enligt vilken det enda rättsmedel som står till buds för en person vars personuppgifter behandlas, genom att fällande domar i brottmål avseende den personen tillhandahålls allmänheten mot ersättning på internet, är att inleda ett straffrättsligt förfarande om förtal eller begära skadestånd med anledning av förtal.

1. Strukturen i artikel 85 i dataskyddsförordningen

14. I detta syfte kommer jag först att undersöka strukturen i och bakgrunden till artikel 85 i dataskyddsförordningen.

15. Enligt artikel 85.1 i dataskyddsförordningen ska medlemsstaterna i lag förena rätten till integritet i enlighet med denna förordning med yttrande- och informationsfriheten, inbegripet behandling som sker för journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande.

16. Denna bestämmelse återspeglar och försöker sammanjämka – ett begrepp som påminner om ordalydelsen i Europarådets konvention nr 108(3) – tre distinkta och potentiellt motstridiga grundläggande rättigheter i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), nämligen skydd av personuppgifter(4), yttrande- och informationsfrihet(5) samt frihet för konsten och vetenskapen.(6)

17. Eftersom det i artikel 85.1 i dataskyddsförordningen hänvisas till uttrycket ”inbegripet”, kan jag dra slutsatsen att journalistisk verksamhet utgör en av underkategorierna av rätten till yttrande- och informationsfrihet, som är en vidare kategori.

18. När det gäller den specifika underkategori som består av databehandling för journalistiska ändamål(7) anges i artikel 85.2 i den allmänna dataskyddsförordningen att medlemsstaterna ska, för behandling som sker för journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande, fastställa undantag eller avvikelser från kapitel II (principer), kapitel III (den registrerades rättigheter), kapitel IV (personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde), kapitel V (överföring av personuppgifter till tredjeländer eller internationella organisationer), kapitel VI (oberoende tillsynsmyndigheter), kapitel VII (samarbete och enhetlighet) och kapitel IX (särskilda situationer vid behandling av personuppgifter) om dessa är nödvändiga för att förena rätten till integritet med yttrande- och informationsfriheten.

19. Vad gäller skillnaden och samspelet mellan artikel 85.1 och 85.2 i dataskyddsförordningen, ska det påpekas att medan den förstnämnda bestämmelsen anger den allmänna regleringen som ska genomföras och principerna för detta, föreskriver den sistnämnda bestämmelsen genomförandemekanismen för de särskilt angivna områdena, genom att uttryckligen tillåta medlemsstaterna att undanta och avvika från vissa kapitel i dataskyddsförordningen.

20. Några kommentarer till denna bestämmelse är på sin plats i detta skede.

21. För det första har medlemsstaterna, såsom framgår av ordalydelsen i artikel 85.1 i dataskyddsförordningen(8), en skyldighet (och inte bara en möjlighet) att förena dataskydd och yttrandefrihet.

22. För det andra inrättas en särskild mekanism för att genomföra denna skyldighet endast för behandling av uppgifter för journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande. Det anges inte någonstans i artikel 85 i dataskyddsförordningen huruvida den angivna mekanismen även kan användas för andra områden som omfattas av yttrandefriheten, men som inte utgör behandling av uppgifter för de ovannämnda ändamålen.

23. För det tredje har medlemsstaterna enligt artikel 85.2 i dataskyddsförordningen en *skyldighet* att fastställa undantag och avvikelser från ett antal kapitel i dataskyddsförordningen och därigenom *begränsa* det faktiska tillämpningsområdet för dessa kapitel, om dessa undantag och avvikelser är nödvändiga för att förena dataskydd och yttrandefrihet. Detta indikerar att det finns situationer där uppgiftsskyddet måste begränsas för att kunna förenas och sammanjämkas med yttrandefriheten.

24. För det fjärde agerar medlemsstaterna, när de fullgör sina skyldigheter enligt artikel 85 i dataskyddsförordningen, inom tillämpningsområdet för dataskyddsförordningen. De genomför unionsrätten, i den mening som avses i artikel 51.1 i stadgan, vilket innebär att stadgan är tillämplig på detta sammanjämkande.(9)

25. För det femte överläts det på medlemsstaterna att verkligen uppnå en sammanjämkning. Det är upp till dem att kalibrera denna relation i enlighet med sina egna rättsliga och konstitutionella traditioner. Detta leder oundvikligen till att skyddsnivån varierar inom Europeiska unionen, både när det gäller dataskydd och yttrandefrihet, eftersom två potentiellt motstridiga rättigheter måste sammanjämkas. Emellertid är det just detta som unionslagstiftaren vill ska ske.

26. Slutligen utgör artikel 85 i dataskyddsförordningen på intet sätt en rättslig grund som gör det möjligt för medlemsstaterna att förklara att dataskyddsförordningen i sin helhet inte är tillämplig på vissa situationer. Detta gäller såväl den första som den andra punkten i denna artikel. Även om det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera detta, så anser jag att artikel 85 i dataskyddsförordningen inte ger något rättsligt stöd för den svenska lagstiftningen, i vilken det förklaras att dataskyddsförordningen inte är tillämplig i den mån den strider mot den svenska lagstiftningen om yttrandefrihet.

2. Förhållandet mellan artikel 85.1 och 85.2 i dataskyddsförordningen

27. Såsom nämnts ovan anges inte i artikel 85 i dataskyddsförordningen huruvida punkt 2 i denna bestämmelse kan åberopas vad avser frågor som omfattas av yttrandefriheten men som *inte* utgör behandling av uppgifter för journalistiska ändamål.(10) Får en medlemsstat föreskriva undantag och avvikelser från kapitlen II–VII och IX även om de inte avser behandling av uppgifter för journalistiska ändamål?

28. Enligt min mening kan medlemsstaterna inte föreskriva undantag och avvikelser från hela kapitel i dataskyddsförordningen.

29. För det första är den omständigheten att artikel 85.2 i dataskyddsförordningen noggrant räknar upp ett antal kapitel i dataskyddsförordningen som ska begränsas en indikation på att denna bestämmelse endast är tillämplig på den specifika fråga som behandlas i den punkten, nämligen behandling av uppgifter för journalistiska ändamål.

30. För det andra skulle bestämmelsen i artikel 85.3 i dataskyddsförordningen, enligt vilken medlemsstaterna är skyldiga att till kommissionen anmäla vilka nationella bestämmelser de har antagit i enlighet med artikel 85.2 i samma förordning, knappast vara meningsfull om medlemsstaterna, även enligt artikel 85.1, kunde föreskriva undantag och avvikelser för de kapitel i dataskyddsförordningen som räknas upp i dess artikel 85.2. Artikel 85.3 i dataskyddsförordningen syftar till att ge kommissionen möjlighet att noggrant kontrollera när medlemsstaterna har gjort undantag från vissa kapitel i dataskyddsförordningen. Detta syfte skulle äventyras om medlemsstaterna, enligt artikel 85.1 i dataskyddsförordningen, kunde föreskriva undantag och avvikelser som inte skulle omfattas av en anmälningsskyldighet.

31. För det tredje är det upplysande att ta en titt på den lagstiftningsprocess som ledde fram till antagandet av dataskyddsförordningen. En sådan titt visar att kommissionen, i sitt ursprungliga (dåvarande) förslag till artikel 85 i dataskyddsförordningen, följde den logik som eftersträvades av föregångaren till denna bestämmelse i direktiv 95/46/EG(11), nämligen att begränsa möjligheten att förena dataskydd och yttrandefrihet till att avse behandling som utförs enbart för journalistiska ändamål. I linje med detta föreslog kommissionen att den aktuella bestämmelsen skulle bestå av två punkter som i huvudsak liknar artikel 85.2 och 85.3 i dataskyddsförordningen.(12) Europaparlamentet försökte, å sin sida, utvidga det föreslagna systemet till att omfatta yttrandefrihet i allmänhet. Parlamentet föreslog att hänvisningen till ”journalistiska ändamål” skulle strykas och ersättas med ”När så är nödvändigt”.(13) Detta förslag godtogs dock inte i slutändan.

32. Slutresultatet är det som följer av artikel 85 i dataskyddsförordningen i dess nuvarande form. Om det vore möjligt för en medlemsstat att enligt artikel 85.1 i dataskyddsförordningen vidta samma åtgärder som kan antas med stöd av artikel 85.2 i dataskyddsförordningen, så skulle parlamentets tidigare förkastade ståndpunkt ges företräde.

33. Medlemsstaterna kan därför på sin höjd under specifika omständigheter, på grundval av artikel 85.1 i dataskyddsförordningen, begränsa rättigheterna i dataskyddsförordningen. De exakta villkor under vilka detta är möjligt i förevarande mål är hypotetiska och går utöver ramen för det mål som är anhängigt vid den hänskjutande domstolen.

3. Inga undantag eller avvikelser från kapitel VIII i dataskyddsförordningen

34. Vare sig artikel 85.1 i dataskyddsförordningen, eller för den delen någon annan bestämmelse i dataskyddsförordningen, tillåter medlemsstaterna att begränsa de rättigheter som tillkommer registrerade enligt kapitel VIII (om rättsmedel, ansvar och sanktioner), eftersom detta skulle innebära ett kringgående av det uttryckliga utelämnandet av detta kapitel i artikel 85.2 i dataskyddsförordningen.

35. Av de uppgifter som den hänskjutande domstolen har lämnat framgår att rätten till skydd för personuppgifter i samband med spridning av uppgifter om brottsliga gärningar endast garanteras genom straffrättsligt ansvar för förtal och möjligheten att begära skadestånd med anledning av förtal. Detta får till följd att den aktuella nationella lagstiftningen direkt utesluter flera rättsmedel enligt kapitel VIII vid sådan behandling av personuppgifter som skyddas av yttrandefriheten enligt nationell rätt, såsom möjligheten att lämna in ett klagomål enligt artikel 77 i dataskyddsförordningen, eftersom tillsynsmyndigheten inte tycks ha befogenhet att ålägga straffrättsliga påföljder eller bevilja skadestånd.

Av samma skäl förefaller den aktuella nationella lagstiftningen utesluta varje möjlighet att erhålla ett föreläggande mot den personuppgiftsansvarige enligt artikel 79.1 i dataskyddsförordningen.

36. Mot bakgrund av detta föreslår jag att de två första frågorna ska besvaras enligt följande. Artikel 85.1 i dataskyddsförordningen ska tolkas så, att den inte tillåter en nationell lagstiftning enligt vilken det enda rättsmedel som står till buds för en person vars personuppgifter behandlas, genom att fällande domar i brottmål avseende den personen tillhandahålls allmänheten mot ersättning på internet, är att inleda ett straffrättsligt förfarande om förtal eller begära skadestånd med anledning av förtal.

B. Fråga 3 – avseende begreppet journalistiska ändamål, i den mening som avses i artikel 85.2 i dataskyddsförordningen

37. Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i huruvida en verksamhet som består i att, utan någon bearbetning eller redigering, tillhandahålla allmänheten offentliga handlingar i form av fällande domar i brottmål mot ersättning på internet utgör sådan behandling av personuppgifter för journalistiska ändamål som avses i artikel 85.2 i dataskyddsförordningen.(14)

38. Det ska inledningsvis understrykas att den hänskjutande domstolen endast har begärt ett klargörande av huruvida förevarande mål omfattas av tillämpningsområdet för artikel 85.2 i dataskyddsförordningen. Den hänskjutande domstolen har däremot inte frågat huruvida Konungariket Sverige – för det fallet att artikel 85.2 i dataskyddsförordningen är tillämplig – har gjort en korrekt avvägning mellan yttrandefriheten och skyddet av personuppgifter.

39. Frågan är således huruvida Legal Newsdesks databas är en databas som används för journalistiska ändamål.

40. I avsaknad av en tydlig definition måste utgångspunkten i bedömningen av vad som utgör ”journalistiska ändamål” vara begreppets vanliga betydelse. I förevarande fall ger standardlexikonen följande ganska snäva definition av begreppet ”journalistik”: ”arbetet med att samla in och skriva nyhetsartiklar för tidningar, tidskrifter, radio, television eller nyhetssajter på internet; de nyhetsartiklar som skrivs”(15) och ”arbetet med att skriva artiklar för tidningar, tidskrifter, television eller radio”.(16)

41. I detta skede kan jag i stor utsträckning stödja mig på domstolens praxis avseende artikel 9 i direktiv 95/46, som är föregångaren till artikel 85 i dataskyddsförordningen. I nämnda praxis har domstolen slagit fast att begrepp som rör rätten till yttrandefrihet, såsom journalistik, ska ges en vid tolkning,(17) vilket visar att avvägningen mellan dataskydd och yttrandefrihet inte följer det traditionella systemet med regel och undantag. Den verksamhet som består i att systematiskt samla in och offentliggöra omfattande förteckningar över skatteuppgifter av personlig karaktär, som hämtats från offentliga register och därefter publicerats, kan dessutom kvalificeras som ”journalistisk verksamhet”, om den syftar till att sprida information, åsikter eller idéer till allmänheten, oavsett vilket medium som används för att sprida informationen, åsikterna eller idéerna. Denna verksamhet är inte förbehållen medieföretag och kan bedrivas i vinstsyfte.(18)

42. Dessutom är journalistiska ändamål, såsom kommissionen med rätta har påpekat, inte nödvändigtvis knutna till traditionella medier såsom tidningar, radio och tv.(19) Domstolen har således slagit fast att de undantag och avvikelser som föreskrivs i artikel 9 i direktiv 95/46 inte endast är tillämpliga på medieföretag, utan även på alla personer som är journalistiskt verksamma,(20) vilket innebär att även bloggare och andra enskilda i princip kan åberopa artikel 85.2 i dataskyddsförordningen.

43. Den omständigheten att offentliga uppgifter publiceras i vinstsyfte utesluter dessutom inte på förhand att detta kan anses ske ”uteslutande för journalistiska ändamål”. Samtliga företags verksamhet har ett vinstsyfte. En viss kommersiell framgång kan till och med utgöra ett oeftergivet villkor för att professionell journalistisk verksamhet ska bestå.(21)

44. Däremot, i ett mål som rörde frågan huruvida videoinspelning på en polisstation av ett antal poliser under tjänsteutövning, och publicering av denna inspelning på en offentlig webbplats för videoklipp, omfattas av tillämpningsområdet för artikel 9 i direktiv 95/46, har domstolen slagit fast att

det inte kan anses att all information som görs tillgänglig på internet och som innehåller personuppgifter omfattas av begreppet ”journalistisk verksamhet” och därmed omfattas av de undantag och avvikelser som föreskrevs i artikel 9 i direktiv 95/46.(22)

45. Slutligen tenderar domstolen att ge de hänskjutande domstolarna ett betydande handlingsutrymme när det gäller att avgöra huruvida det faktiskt förekommer behandling för journalistiska ändamål i de aktuella målen. Domstolen har i detta avseende lagt tyngdvikten vid huruvida det enda syftet med en publicering är att ”bland allmänheten sprida information, åsikter eller idéer”.(23)

46. Även om det i slutändan ankommer på den hänskjutande domstolen att tillämpa denna rättspraxis på det mål som den har att avgöra, med utgångspunkt från den information som anges i beslutet om hänskjutande, anser jag inte att Legal Newsdesks behandling syftar till att bland allmänheten sprida information, åsikter eller idéer.(24) Det enda detta företag gör är att driva en databas i vilken företaget helt enkelt ger tillgång till brottmålsdomar, utan någon ytterligare bearbetning eller redigering av dessa uppgifter. Jag tvivlar på att denna information om brottmålsdomar publiceras för att fästa samhällets uppmärksamhet på en viss fråga. I stället får man intrycket, vilket kommissionen också har gjort gällande på ett övertygande sätt, att Legal Newsdesk endast gör sådan information tillgänglig för dem som betalar för den, utan att det finns något som tyder på att företaget mer allmänt har för avsikt att uppmärksamma allmänheten på denna information.

47. Mot bakgrund av det ovan anförda är det svårt för mig att föreslå att en sådan verksamhet ska anses utövas för journalistiska ändamål.

48. Jag föreslår därför att den tredje frågan ska besvaras enligt följande. Artikel 85.2 i dataskyddsförordningen ska tolkas så, att en verksamhet som består i att, utan någon bearbetning eller redigering, tillhandahålla allmänheten offentliga handlingar i form av fällande domar i brottmål mot ersättning på internet inte utgör behandling av personuppgifter för journalistiska ändamål.

IV. Förslag till avgörande

49. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att EU-domstolen ska besvara de tolkningsfrågor som ställts av Attunda tingsrätt (Sverige) på följande sätt:

1. Artikel 85.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning)

ska tolkas så, att den inte tillåter en nationell lagstiftning enligt vilken det enda rättsmedel som står till buds för en person vars personuppgifter behandlas, genom att fällande domar i brottmål avseende den personen tillhandahålls allmänheten mot ersättning på internet, är att inleda ett straffrättsligt förfarande om förtal eller begära skadestånd med anledning av förtal.

2. Artikel 85.2 i förordning 2016/679

ska tolkas så, att en verksamhet som består i att, utan någon bearbetning eller redigering, tillhandahålla allmänheten offentliga handlingar i form av fällande domar i brottmål mot ersättning på internet inte utgör behandling av personuppgifter för journalistiska ändamål.

¹ Originalspråk: engelska.

² Europaparlamentets och rådets förordning av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (den allmänna dataskyddsförordningen) (EUT L 119, 2016, s. 1, och rättelse i EUT L 127, 2018, s. 2) (nedan kallad dataskyddsförordningen).

3 Se ingressen till Europarådets ursprungliga konvention från år 1981 om skydd för enskilda vid automatisk behandling av personuppgifter, tillgänglig på <https://rm.coe.int/1680078b37>. Denna konvention uppdaterades på ett uttömmande sätt år 2018 genom protokollet om ändring av konventionen om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter (CETS nr 223 – tillgängligt på <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treaty-num=223>). I detta avseende infördes nya rapporteringskrav för personuppgiftsbrott, stärkta rättigheter för enskilda och förbättrade mekanismer för gränsöverskridande dataflöden. I artikel 11.1 b i den reviderade konventionen anges nu dessutom yttrandefriheten uttryckligen som grund för begränsning av dataskyddet. Protokollet har ännu inte trätt i kraft, eftersom det kräver ratificering av minst 38 av parterna i konventionen. 33 av dessa parter har för närvarande ratificerat protokollet (se <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treaty-num=223>). Den konsoliderade texten finns tillgänglig på följande adress: <https://rm.coe.int/convention-108-convention-for-the-protection-of-individuals-with-regar/16808b36f1>.

4 Artikel 8 i stadgan.

5 Artikel 11 i stadgan.

6 Artikel 13 i stadgan.

7 Samt för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande, vilket inte är relevant i förevarande mål.

8 ”Medlemsstaterna ska”.

9 Se även, för ett liknande resonemang, Schiedermaier, St., i Ehmann, E., Selmayr, M (red.), *Datenschutz-Grundverordnung, Kommentar*, C.H. Beck, München, 3. uppl., 2022, artikel 85, punkt 4.

10 För enkelhetens skull kommer jag nu, med hänvisning till artikel 85.2 i dataskyddsförordningen, inte att hänvisa till begreppet ”akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande”, eftersom dessa frågor inte behandlas i förevarande mål.

11 Se artikel 9 i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 1995, s. 31).

12 Se artikel 80 i förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (allmän dataskyddsförordning) COM/2012/011 final – 2012/0011 (COD), antaget den 25 januari 2012, översänt till Europaparlamentet och rådet den 27 januari 2012.

13 Se artikel 80 i Europaparlamentets ståndpunkt fastställd vid första behandlingen den 12 mars 2014 inför antagandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr .../2014 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (allmän uppgiftsskyddsförordning), antagen genom Europaparlamentets lagstiftningsresolution av den 12 mars 2014 om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (allmän uppgiftsskyddsförordning) (COM(2012)0011 – C7-0025/2012 – 2012/0011(COD)).

14 Även om konceptet ”journalistisk” inte förekommer i frågans lydelse föreslår jag, i enlighet med kommissionens förslag, att frågan omformuleras marginellt i detta avseende, eftersom det är uppenbart att den hänskjutande domstolen endast vill få klarhet i vad som avses med begreppet ”journalistiska ändamål” och inte (även) begreppet ”för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande”.

15 Se den definition som föreslås i Oxford Advanced Learner’s Dictionary, tillgänglig på <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/journalism?q=journalism>.

16 Se den definition som föreslås i Cambridge Advanced Learner’s Dictionary, tillgänglig på <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/learner-english/journalism>.

17 Se dom av den 16 december 2008, Satakunnan Markkinapörssi och Satamedia (C-73/07, EU:C:2008:727, punkt 56), och dom av den 14 februari 2019, Buivids (C-345/17, EU:C:2019:122, punkt 51).

18 Se dom av den 16 december 2008, Satakunnan Markkinapörssi och Satamedia (C-73/07, EU:C:2008:727, punkt 61).

19 Detta återspeglas även i skäl 153 i dataskyddsförordningen, som är den beskrivande motsvarigheten till artikel 85 i dataskyddsförordningen och som uttryckligen nämner ”det audiovisuella området”.

20 Se dom av den 16 december 2008, Satakunnan Markkinapörssi och Satamedia (C-73/07, EU:C:2008:727, punkt 58). Se även förslag till avgörande av generaladvokaten Kokott i målet Satakunnan Markkinapörssi och Satamedia (C-73/07, EU:C:2008:266, punkt 65).

21 Se dom av den 16 december 2008, Satakunnan Markkinapörssi och Satamedia (C-73/07, EU:C:2008:727, punkt 59).

22 Se dom av den 14 februari 2019, Buivids (C-345/17, EU:C:2019:122, punkt 58). Se även förslag till avgörande av generaladvokaten Sharpston i detta mål (C-507/17, EU:C:2018:780, punkt 55).

23 Se dom av den 16 december 2008, Satakunnan Markkinapörssi och Satamedia (C-73/07, EU:C:2008:727, punkt 62), och dom av den 14 februari 2019, Buivids (C-345/17, EU:C:2019:122, punkt 59).

24 Det ska i detta hänseende erinras om att efter domen av den 16 december 2008, Satakunnan Markkinapörssi och Satamedia (C-73/07, EU:C:2008:727), kom den hänskjutande domstolen i det målet fram till att det i det mål den hade att avgöra inte förelåg någon behandling för journalistiska ändamål. Se Europadomstolen, 21 juni 2017, Satakunnan Markkinapörssi Oy och Satamedia Oy mot Finland (CE:ECHR:2017:0627JUD000093113, § 22).